

Nyhemsgårdens förskola (Arbrå)

Plan mot kränkande behandling 2023/2024

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter	4
2	Förskolans och skolans uppdrag	5
2.1	Barnen och elevernas delaktighet	5
2.2	Vårdnadshavarnas delaktighet	5
2.3	Personalens delaktighet.....	5
2.4	Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering	6
3.1	Utvärdering av fjolårets plan.....	6
3.1.1	Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	6
3.2	Årets plan.....	6
4	Kartläggning	7
4.1	Kartläggningsmetoder	7
4.2	Områden som berörs av kartläggningen	7
4.3	Hur personalen har involverats i kartläggningen.....	7
4.4	Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen	7
4.5	Resultat.....	7
4.6	Analys.....	8
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser.....	9
5.1	Kommande utvecklingsinsatser	9
5.1.1	Normer och värden	9
6	Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier.....	10
6.1	Barn, elever och vårdnadshavare	10
6.2	Personal anmäler kränkning	10
6.3	Rutiner för när barn och elever kränker varandra.....	10
6.3.1	Utred vad som hänt	10
6.3.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	11
6.3.3	Följ upp och utvärdera.....	11
6.3.4	Dokumentera.....	11
6.4	Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	11
6.4.1	Utred vad som hänt	11
6.4.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna.....	12
6.4.3	Följ upp och utvärdera.....	12
6.4.4	Viktigt att dokumentera.....	12

7	Begrepp	13
7.1	Diskriminering	13
7.2	Direkt diskriminering	13
7.3	Indirekt diskriminering	13
8	Trakasserier och kränkande behandling.....	14
8.1	Trakasserier	14
8.2	Kränkande behandling	14
8.3	Sexuella trakasserier	14
9	Repressalier.....	15
10	Diskrimineringsgrunder	16
10.1	Kön	16
10.2	Könsidentitet eller könsuttryck.....	16
10.3	Etnisk tillhörighet	17
10.4	Religion eller annan trosuppfattning.....	17
10.5	Funktionsnedsättning	17
10.6	Sexuell läggning	18
10.7	Ålder	18

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Nyhemsgårdens förskola

Ansvariga för planen

Rektor i samråd med personalen i förskolan

Vår vision

Nyhemsgårdens förskolas personal och ledning tar avstånd från alla tendenser till diskriminering och kränkande behandling. Alla barn är välkomna på vår förskola. "Var och en som verkar inom våra verksamheter skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö" (Lpfö 18). Förskolan ska vara en plats där respekten för allas lika värde genomsyrar allt.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- varje år upprätta en plan mot kränkande behandling
- involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen
- Leva upp till handlingsplikten

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Då våra barn är små, 1 till 3 år, har de inte kunnat delta aktivt i utformandet av planen. Vi har försökt att fånga deras tankar genom samtal, vid samlingar, observationer och i form av olika dokumentationer.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid de dagliga kontakterna och vid utvecklingssamtal samtalar vi om barnens trivsel och om det finns något område där barnen känner sig otrygga. Vårdnadshavarna informeras om planen i samband med inskolningen och den finns tillgänglig på förskolan samt på kommunens hemsida. När planen är uppdaterad och reviderad meddelas vårdnadshavarna om det via Unikum så att de vet var de kan hitta våra nya plan. Vi inbjuder vårdnadshavarna att lämna synpunkter kontinuerligt. Vårdnadshavarnas synpunkter hämtas också in genom en årlig enkät om förskolan.

2.3 Personalens delaktighet

Personalen har varit delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp och se över planen vid utvecklingsdagar och arbetsplatsträffar. Varje avdelning har ett särskilt ansvar för att arbeta utifrån planens innehåll och mening.

2.4 Förankring av planen

Pedagogerna i förskolan samtalar med barnen om innehållet i planen kontinuerligt under året. Det som planen innehåller ingår i deras arbete kring Normer och värden.

Vårdnadshavare får planen känd vid inskolningen på förskolan. Planen finns sedan tillgänglig på förskolans hemsida och på varje avdelning.

Innehållet i planen har utarbetats av samtlig personal.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder har diskuterats löpande under året och utvärderades på en gemensam pedagogkväll i början av höstterminen. Vårdnadshavarna och personalens synpunkter ligger till grund för den nya planen.

Rektor, personal barn och vårdnadshavare har varit delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

I förskolans dokumentation kring normer och värden samt samtal med vårdnadshavare och av de som har svarat på vårdnadshavarenkäten framgår att barnen trivs och känner sig trygga i förskolan.

Förskolan arbetar aktivt med värdegrunden och olika värdegrundsfrågor. Stort fokus ligger på att skapa individuell trygghet och stimulans hos det enskilda barnet för att bygga goda relationer samt stärka den enskilda individen. Förskolans värdegrundsarbete ger barnen möjligheten att utveckla sin empatiska förmåga, förmåga att samarbeta och hjälpas åt samt förmåga att se allas olikheter som en styrka.

Förskolan arbetar med att stärka barnens olika sätt att kommunicera och pedagogerna använder både bildstöd och TAKK för att ge varje barn möjligheter att utveckla sin kommunikativa förmåga.

Förskolan genomför varje år trygghetsvandringar där pedagogerna observerar var och hur barnen använder och leker i förskolans olika rum, i syfte att upptäcka eventuella otrygga platser på förskolan.

3.2 Årets plan

Årets plan ska utvärderas senast 2024-10-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Genom intervjuer, samtal och dokumentationer med barnen. Vid utvecklingssamtal, föräldrasamtal och enkät ta del av vårdnadshavarnas synpunkter. Medarbetarna ges tillfälle att utvärdera planen vid avdelningsplaneringar, APT och/eller utvecklingsdagar.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor tillsammans med förskolans personal

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

- Observationer och dagliga samtal i verksamheten.
- Trygghetsvandring där vi ser över vår miljö för att identifiera otrygga platser.
- Utvecklingssamtal
- Enkäter

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen arbetar under hela läsåret med värdegrunden. De observerar och samtalar om olika värdegrundsfrågor tillsammans med barnen. Resultatet av förskolans arbete har analyserats och sammanställts vid avdelningsplaneringar, arbetsplatsträffar/pedagogkvällar och utvecklingsdagar. En gång/år besvarar pedagogerna en enkät kring hur de anser att lyckas med sitt arbete kring läroplanens mål och intentioner, däribland arbetet med förskolans värdegrund. Resultatet från den enkäten har analyserats på utvecklingsdagar under året.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen har främst deltagit genom att pedagogerna observerat barnen i lek och samspel samt samtalat med barnen om värdegrundsfrågor, till exempel kamratskap.

Vårdnadshavarna har involverats vid de dagliga samtalen vid lämning och hämtning, under utvecklingssamtalet samt via Unikum där de får ta del av dokumentation kring förskolans arbete med normer och värden. De har också möjlighet att svara på en enkät om förskolans arbete där frågor om barnets trygghet och trivsel finns med.

4.5 Resultat

Vår kartläggning visar att vårt fokus på värdegrundsarbetet där vi bland annat arbetat för att skapa en inkluderande miljö har resulterat i att våra barn skapat goda relationer till såväl vuxna som barn. I vårt arbete med normer och värden har vi också uppmärksammat vikten av kommunikation och val av språkbruk för att ge barnen en trygg omsorg.

Vårt värdegrundsarbete utvecklar barnens empatiska förmåga och medverkar till att barnen bryr sig om varandra och vi ser goda resultat av att vi har delat barnen i mindre grupper där vi vuxna aktivt har delat upp oss i de olika

rummen för att kunna vara närvarande med barnen. Genom att vara närvarande vid barnens olika lekar hinner vi oftast förekomma om något inträffar. Då våra barn är små, 1-3 år är det extra viktigt att vi vuxna runt dem uppmärksammar och reagerar på det som sker. De har ju svårt att själva berätta vad som har inträffat.

Vi har observerat barnen och deras beteende för att upptäcka om de känner sig otrygga, för att motverka kränkande behandling och för att upptäcka barn med avvikande beteenden eller särskilda behov.

4.6 Analys

Förskolan strävar hela tiden efter att arbeta för att främja och utveckla barnens kunskaper och förhållningssätt inom området normer och värden där personalen har som mål att vara närvarande pedagoger för att på så vis kunna uppfatta vad som sker och observera vad som händer. De stöttar barn i situationer som uppkommer och ev. konflikter.

Hela förskolan arbetar aktivt med värdegrunden i fokus under hela året vilket leder till en god grund för en empatisk grupp där barn får förutsättningar att trivas och utvecklas.

Förskolan arbetar aktivt för att göra förskolan tillgänglig för alla barn och personalen har goda kunskaper i hur förskolan ska anpassa miljön så att varje barn får bra förutsättningar för lärande och det pågår ett arbete för att öka medvetenheten kring jämställdhet, könsroller och könsmonster.

Trygghetsvandringen gör att vi kan upptäcka eventuella otrygga platser i förskolan och åtgärda dessa.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Förskolan har goda resultat gällande trygghet i både vårdnadshavar- och personalenkäten, index för de olika bedömningsområdena inom området trygghet är 9,1 vilket indikerar ett mycket gott resultat och även en förbättring från föregående år.

Förskolan strävar hela tiden efter att arbeta för att främja och utveckla barnens kunskaper och förhållningssätt inom området normer och värden där personalen har som mål att vara närvarande pedagoger för att på så vis kunna uppfatta vad som sker och observera vad som händer. De stöttar barn i situationer som uppkommer och ev. konflikter.

Alla avdelningar har jobbat aktivt med värdegrunden i fokus under hela året vilket leder till en god grund för en empatisk grupp där barn får förutsättningar att trivas och utvecklas.

Pedagogerna har genomfört trygghetsvandringar under året genom att observera barnen för att upptäcka eventuella otrygga ställen på förskolan. Det vi sett under året är att miljöerna bland de yngre barnen behöver ses över och tydliggöras för att underlätta trygghetsarbete med barnen.

Förskolan arbetar aktivt för att göra förskolan tillgänglig för alla barn. Personalen har fått goda kunskaper i att anpassa miljön så att varje barn får bra förutsättningar för lärande via den modul i specialpedagogik som de gått under läsåret 2022/2023.

I vårt analysarbete kring Normer och värden ser vi att vi har utvecklat arbetet utifrån ett interkulturellt förhållningssätt. Vi har via resefilmer tagit med barnen till olika länder för att påvisa andra kulturer. Vi har även satt upp bilder som främjat diskussioner kring olika kulturer och familjesammansättningar.

Vi har även arbetat mer medvetet kring jämställdhet, könsroller och könsmönster genom att arbeta tematiskt utifrån olika böcker. Vi har även utökat barnens lekmaterial utifrån dessa områden.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Förskolan ska vara en säker och trygg plats för varje barn.	Trygghetsvandringar	2024-02-29	Åsa Svedberg	Främjande & förebyggande åtgärd

6 Akuta situationer - rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personalen **anmäla** till rektorn om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektorn ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enstaka händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan. Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Barn och föräldrar kan vända sig till den pedagog som de känner förtroende för. All personal på förskolan har lika stort ansvar. Barn och föräldrar kan även vända sig till rektor.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare

- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejolett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)